

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning vid Idunskolan
Östra Stockholms Waldorfskola i Nacka kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Idunskolan Östra Stockholms Waldorfskola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen samt av skollagens bestämmelser om huvudmannens styrning och stöd.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden samt huvudmannens styrning och stöd inom det femte området. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Idunskolan Östra Stockholms Waldorfskola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del.

- Rektorn och lärarna behöver tillsammans utveckla undervisningen så att all undervisning innehåller en tydlig lektionsstruktur.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del.

- Rektorn behöver se till att ändamålsenliga åtgärder för att skapa och upprätthålla studiero vidtas vid behov samt försäkra sig om att överenskomna strategier efterlevs av alla lärare.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i hög utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **18 december 2025** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr: SI 2024:8620) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elever och elevhälsa samt inkommen dokumentation och offentlig statistik.

Rektorns uppföljning och analys

Rektorn följer kontinuerligt upp skolans kunskapsresultat, undervisningens genomförande, hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen samt lärares förutsättningar att bedriva undervisningen. Rektorn gör en bred uppföljning av kunskapsresultaten som omfattar alla årskurser och alla ämnen. Som underlag för uppföljningen använder sig rektorn bland annat av omdömen, betyg, resultat från nationella prov och obligatoriska kartläggningar. Rektorn skapar sig en tydlig bild av styrkor och utvecklingsbehov i undervisningen genom lektionsbesök, lärarnas planeringar, specialpedagogens lektionsobservationer samt under möten med lärare och elevhälsan. Lärarnas förutsättningar att bedriva undervisningen följer rektorn upp i kontinuerliga samtal med lärarna och elevhälsan. Hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen följer rektorn upp bland annat via likabehandlingsplanen men också genom kollegiemöten som sker löpande.

Rektorn bedriver ett välfungerande analysarbete på flera nivåer som involverar såväl elever som personal. Analyserna görs dels löpande under läsåret med fokus på enskilda elever och klasser, dels övergripande för hela skolan terminsvis och läsårsvis. Tillsammans med lärare och elevhälsan analyserar rektorn bland annat orsaker till kunskapsresultat, trygghetsresultat och resultat rörande närvaro och studiero. Därutöver görs jämförelser exempelvis mellan betyg, ämnen, resultat från nationella prov, samt flickor och pojkar. Resultaten jämförs även över tid samt sätts i relation till resultat från andra skolor i kommunen och riket.

Utifrån analyserna har rektorn dragit tydliga slutsatser och beslutat om utvecklingsområden med konkreta åtgärder. Exempelvis har rektorn identifierat ett ökat antal elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och behov av extra anpassningar och därav initierat ett utvecklingsarbete för att öka lärarnas kompetens kring dessa områden. Vid uppföljning av åtgärderna har rektorn exempelvis sett att lärarna i högre grad arbetar med anpassningar på gruppnivå, har enats om gemensamma lektionsstrukturer samt att flera lärare tillgängliggör planeringar och undervisningsmaterial för eleverna digitalt. Ett annat exempel är att rektorn har uppmärksammat ett behov av att öka elevers läslust och läsutveckling och därför tagit beslut om att ett kollegialt arbete kring detta ska ske. Rektorn har också identifierat att elevers möjligheter till inflytande över och påverkan på sin studiesituation behöver förbättras varav ett arbete som handlar om att skapa tillfällen och forum där eleverna ska kunna föra fram sina åsikter mer strukturerat har satts i gång.

Rektorns ledning och organisation

Rektorns pedagogiska ledning är tydlig för medarbetarna avseende arbetssätt, förhållningssätt och rutiner vilket skapar goda möjligheter till samverkan mellan rektorn, lärarna och elevhälsan. Rektorn har skapat en välfungerande organisation för samverkan mellan lärarna samt mellan lärarna och elevhälsan. Rutiner, arbetssätt, förhållningssätt, mandat och roller tydliggörs både i tal och skrift. Det kollegiala lärandet bedrivs löpande genom att specialpedagogen och/eller försteläraren på uppdrag av rektorn driver ett antal utvecklingsarbeten. Specialpedagogen ansvarar exempelvis över ett arbete med fokus på att öka elevers läslust och läsutveckling och försteläraren har drivit ett arbete för att utveckla arbetet med att följa upp och dokumentera elevernas kunskapsutveckling. Rektorn följer upp det kollegiala lärandet och har exempelvis sett att lässatsningen lett till att lärarna har börjat använda nya metoder i undervisningen samt i ökad grad delar med sig av sina erfarenheter över stadierna. Rektorn har även implementerat rutiner och strukturer för uppföljning, dokumentation och kommunikation kring elevers kunskapsutveckling och elever uttrycker att de får vara med och påverka mer jämfört med tidigare.

Det finns en planerad introduktion för nya och obehöriga lärare. Det finns rutiner och checklistor för hur nyanställda lärare ska tas emot som bland annat omfattar att den nyanställda läraren får en handbok och att biträdande rektorn fungerar som stöd. Genom samtal följer rektorn upp hur det går för den nyanställda.

Rektorns ledning av jämställdhetsarbetet

Rektorn leder ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan och säkerställer att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas samt vidtar vid behov åtgärder. I uppföljningar av kunskapsresultat och trygghetsresultat särskiljs flickors och pojkars resultat på ett sådant sätt att rektorn kan upptäcka om det finns skillnader mellan könen. I uppföljningen används flera olika metoder såsom enkäter och kartläggningar över flickors och pojkars upplevelse av utbildningen. I sina analyser har rektorn exempelvis identifierat att flickor på högstadiet har lägre måloppfyllelse än pojkar i ämnet idrott och hälsa och att det därav sker ett aktivt arbete för att anpassa undervisningen så att den i högre grad intresserar även flickor. Rektorn har även uppmärksammat att det främst är pojkar på mellanstadiet som är involverade i kränkingsärenden och därför arbetar skolan nu aktivt kring konflikthantering och språkbruk i berörda årskurser. I analyserna har det även framkommit ökad psykisk ohälsa främst bland flickor med NPF på högstadiet och att skolan därav har haft en kompetenshöjande insats kring det.

Vidare visar granskningen att rektorn regelbundet följer upp undervisningens genomförande utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Genom lektionsobservationer och samtal med elever och lärare följer rektorn upp lärares arbete med jämställdhet i klassrummet. Genom detta har det exempelvis framkommit att talutrymmet i klassrummet har varit ojämnt fördelat, till pojkarnas fördel, och för att få fler flickor att prata så har rektorn initierat ett strukturerat arbete kring det. Tillsammans med sin personal diskuterar rektorn löpande frågor som rör jämställdhet och lärarna är uppmärksamma på hur de fördelar talutrymme och sätter samman grupper. Könsperspektivet finns även med i val av böcker och läromedel. Lärare för också samtal med eleverna kring jämställdhet. Exempelvis pratar lärare med eleverna om könsnormer och könsmönster i yrkesval. Det framkommer även att jämställdhetsarbetet ingår och finns beskrivet i skolans plan för likabehandlingen och att jämställdhet tidigare varit ett prioriterat utvecklingsområde.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa och elever samt observationer, inkommen dokumentation och offentlig statistik.

Elevers delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Eleverna är delaktiga i utvärdering och planering av undervisningen och elevernas synpunkter påverkar det kommande arbetet. Lärare låter exempelvis eleverna vara med och planera vissa moment eller teman samt låter elever vara med och välja redovisningsformer. Lärarna lyssnar även in elevers åsikter löpande och justerar undervisningen utifrån det som kommer fram. Det kan exempelvis vara att eleverna önskar mer grupparbete eller kortare genomgångar. Utvärdering sker bland annat med hjälp av enkäter eller genom att lärare ställer frågor i slutet av lektionen. Utöver det sker även samtal om undervisningen i samband med utvecklingssamtal och klasstimme. Det framkommer dock att rektorn vill att lärarna i högre grad arbetar för att ta reda på elevernas synpunkter och att inflytande har varit ett av skolans prioriterade utvecklingsområden.

Eleverna ges i huvudsak goda möjligheter till reflektion, såväl kring innehåll i undervisningen som sitt eget lärande, och får därmed möjligheter att ta ansvar för sitt eget lärande. Lärarna ställer öppna frågor, ber eleverna förklara hur de tänker samt utmanar eleverna att reflektera genom dilemmaövningar. Eleverna får reflektera enskilt, i par och i grupp och reflektion kan exempelvis ske med hjälp av analysfrågor eller skrivuppgifter under lektioner eller i samband med utvecklingssamtal. Det förekommer också att elever får reflektera tillsammans kring vad som gått bra respektive mindre bra i en övning.

I undervisningen ger lärarna eleverna möjlighet att prova olika strategier för sitt lärande genom att presentera olika alternativ och tekniker samt uppmanar eleverna att välja det som passar bäst. Lärare pratar med eleverna om studietekniker och uppmanar dem exempelvis att skriva ner det som lärare berättar för att minnas det bättre. Det förekommer även att

elever får sätta upp individuella mål för sina studier samt utvärdera sitt eget arbete. Utöver det för lärare samtal med eleverna om vad de behöver för att lära på bästa sätt.

Stimulans och anpassningar utifrån elevers behov och förutsättningar

Undervisningen rymmer naturliga inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Lärare motiverar exempelvis eleverna genom att variera undervisningen, berömma och bekräfta deras arbete samt koppla undervisningsinnehållet till aktuella och relevanta händelser. Elevers upplevelse är att lärarna uppmuntrar dem att kämpa på även då det bär emot samt att de försöker engagera eleverna genom att prata om spännande saker. Det framkommer också att skolan har haft en kompetensutvecklingsdag om engagemang och lust utifrån att de uppmärksammat att motivationen sviktar hos elever på mellanstadiet.

Lärare förmedlar höga förväntningar på eleverna bland annat genom att möta eleverna där de befinner sig och utmana dem på rätt nivå. Lärarna anpassar sina förväntningar efter elevernas förmåga och förmedlar till eleverna att de tror på dem och förväntar sig att de ska lyckas. Lärare pratar även med eleverna om deras prestationer och förmedlar att de ser att eleverna har potential att komma längre. Elever uttrycker att förväntningarna som ställs är rimliga och att det är positivt då det bidrar till ökat lugn och mindre stress.

Undervisningens innehåll och arbetssätt är i huvudsak anpassat till aktuell elevgrupp så att arbetet stimulerar och utmanar eleverna, men det råder variationer mellan ämnen. Undervisningen anpassas bland annat genom att lärarna erbjuder eleverna alternativa arbetssätt, olika material, olika svårighetsgrad samt möjlighet att sitta enskilt. Elever som behöver får digitala hjälpmedel, extra tydliga instruktioner, undervisning i mindre sammanhang samt möjlighet att ta paus då behov finns. Extra utmaningar erbjuds bland annat i form av svårare uppgifter eller uppgifter där eleverna själva kan bestämma vilken nivå de vill prestera på. För att kunna anpassa undervisningen på bästa sätt får lärarna stöd från specialpedagogen som även har drivit utvecklingsarbetet som skolan har haft kring detta område. Dock framkommer att det händer att undervisningen inte anpassas efter elevernas behov utan att elever i vissa ämnen kan bli sittandes utan att ha alternativa uppgifter att ta sig an.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Undervisningen är i huvudsak varierad och lärarna ger delvis eleverna ett aktivt lärarstöd. Det finns överlag variation och balans mellan olika arbetsuppgifter och olika sätt att arbeta på. Till exempel varvas arbete i grupp, par och enskilt med olika moment såsom film, arbete i bok, genomgång, samtal och diskussioner. Lärarna ger delvis eleverna aktivt

lärarstöd, men det finns elever som inte förstår, inte kommer i gång och som inte kan bibehålla sitt engagemang. Det aktiva lärarstödet som ges sker exempelvis genom tydliga instruktioner, att teori och praktik varvas samt att lärarna cirkulerar bland eleverna enligt en överenskommen rutin för att erbjuda eleverna stöd på bästa sätt. Dock framkommer att det förekommer att vissa moment är för långa vilket gör att elever kan tappa uppmärksamhet och fokus på det som ska göras.

Undervisningen är till viss del strukturerad. Visserligen förekommer det att undervisningen innehåller en tydlig inledning med genomgång av lektionens innehåll och moment samt ett tydligt avslut som bland annat innefattar att eleverna ska plocka ihop och samlas. Det förekommer även att lektionerna har ett sammanfattande och reflekterande avslut där lärare fångar upp vad eleverna tar med sig från lektionen samt informerar om vad som kommer ske nästa lektion. Dock framkommer att tydligheten i strukturen varierar mellan ämnen och lektioner och att lärare inte följer de överenskommelser som finns kring lektionsstruktur. Det framgår även att skolan har arbetat med att implementera tydliggörande strukturer i undervisningen utifrån att de ser att många elever behöver det, men att de har ett arbete kvar att göra.

Lärare förklarar syftet för eleverna i början av lektionen eller under lektionens gång eller genom sina planeringar. Det händer även att lärare förklarar syftet först när eleverna frågar om det. För att tydliggöra syftet kopplar lärarna det till elevernas vardag, till nyttan eller till det centrala innehållet. Det framkommer även att det råder variation mellan ämnen och stadier huruvida syftet presenteras och tydliggörs för eleverna och det förekommer att elever inte vet varför de ska göra vissa saker eller lära sig det som lärarna säger.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver tillsammans utveckla undervisningen så att all undervisning innehåller en tydlig lektionsstruktur.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att undervisningen till viss del är strukturerad, men att tydligheten i strukturen varierar mellan ämnen och lektioner. Det riskerar att leda till att elever inte ges möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med lärarna definierar vad som ska ingå i en tydlig lektionsstruktur samt att rektorn ser till att lärarna följer det som är överenskommet. Med fördel kan

lektionsstrukturen innefatta en tydlig inledning där lektionens innehåll, syfte och upplägg kommuniceras både i tal och skrift samt ett tydligt sammanfattande avslut med möjlighet till reflektion kring lektionen och det egna lärandet i relation till syftet. En utgångspunkt kan vara att utvärdera den eller de befintliga lektionsstrukturer som tillämpas i nuläget för att se vad som fungerar bra respektive mindre bra. En fördel kan även vara att elevhälsan och personal med specialpedagogisk kompetens involveras i arbetet då de kan komma in med sina specifika kunskaper och kompetenser. Värt att beakta i arbetet är att lektionsstrukturen utformas utifrån elevernas specifika behov och förutsättningar samt att det finns utrymme för viss olikhet beroende på elevernas behov och de olika ämnenas karaktär. I syfte att identifiera och sprida goda exempel kan rektorn, lärare och personal ur elevhälsan genomföra strukturerade lektionsobservationer utifrån ett tydligt syfte. Arbetet kan även med fördel kopplas samman med skolans satsning kring anpassningar i klassrummet samt arbetet med att förbättra studieron. I detta arbete kan rektorn använda sig av Skolinspektionens tematiska kvalitetsgranskning "Skolors arbete för en tillgänglig lärmiljö för elever med neuropsykiatriska svårigheter".¹

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa och elever samt observationer, inkommen dokumentation och offentlig statistik.

Arbetet för trygghet

På skolan finns ett medvetet arbete för att skapa trygghet för alla elever. Elevernas upplevelse av trygghet kartläggs genom enkäter, trygghetssamtal och kränkingsanmälningar och analyseras av skolläda, lärare och representanter ur elevhälsan. I analysen av tryggheten har rektorn exempelvis uppmärksammat att elever upplever otrygghet på

¹ Skolinspektionen 2023. Skolors arbete för en tillgänglig lärmiljö för elever med neuropsykiatriska svårigheter. www.skolinspektionen.se

fotbollsplanen och att det råder större otrygghet i vissa klasser. Utifrån det som identifierats vidtar rektorn åtgärder, exempelvis har regler kring fotbollsplanen införts och rastvärdsschemat har tydliggjorts. Rektorn har även vidtagit åtgärder i form av riktade insatser såsom intensifierat arbete kring språkbruk, konflikthantering samt handledning till lärare i de klasser där otryggheten upplevs högre av eleverna.

Det finns ett gemensamt arbete kring trygghet där eleverna görs delaktiga och skolan genomför främjande och trygghetsskapande aktiviteter som exempelvis klassfester och skolspecifika traditioner. Äldre elever är faddrar åt yngre elever och det finns vissa gemensamma överenskommelser i klassrummen såsom fasta platser och medvetna placeringar. Elever uttrycker att de känner sig trygga och personalen har samsyn kring trygghetsarbetet samt agerar om något uppstår.

Arbetet för studiero och lugn miljö

På skolan finns till viss del ett samlat arbete med att skapa studiero som eleverna deltar i. Lärare och elever för samtal om hur de ska ha det i klassrummet och elevernas syn på studieron kartläggs med hjälp av enkäter och diskuteras med elevrådet. Det finns ordningsregler som eleverna har varit med och arbetat fram, även om de inte alltid efterlevs. Elevhälsan stöttar lärarna i arbetet med studieron och i vissa klasser görs riktade insatser som exempelvis handledning till lärare eller observationer i klassrummet. Det finns ett gemensamt arbete kring tydlighet och struktur och en satsning på att förbättra anpassningarna inom ramen för klassrumsundervisningen, även det i syfte att förbättra studieron. Rektorn och lärarna för kontinuerligt samtal om studieron och förhållningssätt och på de flesta lektioner är det dubbelbemanning i och med att skolan tillämpar tvålärarskap. Lärarna har några gemensamma överenskommelser exempelvis kring placeringar, regler och tillsägelser. Dock framkommer att de överenskommelser som finns inte följs konsekvent och att lärare använder olika metoder och strategier för att upprätthålla och åtgärda studieron. Det förekommer att lärare använder metoder som inte fungerar och det finns elever som störs i sitt skolarbete. Studieron varierar även mellan klasser, ämnen och lärare.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att ändamålsenliga åtgärder för att skapa och upprätthålla studiero vidtas vid behov samt försäkra sig om att överenskomna strategier efterlevs av alla lärare.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärarna har några gemensamma strategier för att skapa och upprätthålla studiero, men att dessa inte följs konsekvent. Det finns även elever som upplever att de inte får den studiero de behöver för att kunna koncentrera sig på sitt skolarbete. Då elever återkommande blir störda i sitt skolarbete finns risk att det leder till otrygghet och lägre kunskapsresultat.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med lärarna går igenom de gemensamma strategierna för att skapa och upprätthålla studiero samt följer upp att de efterlevs av alla lärare. Rektorn behöver även föra samtal med lärarna kring hur ändamålsenliga de gemensamma strategierna är för att få syn på om något kan läggas till eller tas bort. Rektorn kan med fördel involvera eleverna i arbetet kring studiero än mer för att öka deras känsla av delaktighet. Det kan exempelvis ske genom någon form av fokusgrupper eller tvärgrupper där elever och lärare blandas och analyserar orsaker till störningar och för samtal om vad de tillsammans kan göra för att förbättra skolans studiero. Resultat från elevenkäter om studiero samt skolans ordningsregler kan ingå som utgångspunkt för samtal. För inspiration i arbetet hänvisas till Skolverkets material om trygghet och studiero.²

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg, 5. Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa samt inkommen dokumentation från huvudmannen och offentlig statistik.

Rektorns analys av omdömen och betyg

Rektorn följer upp och analyserar lärares bedömningar i syfte att identifiera eventuella skillnader och avvikelser. Rektorn jämför bland annat ämnen, årskurser, inriktningar, kön, samt jämför betyg med resultat på nationella prov. Jämförelser görs även med andra skolors bedömningar samt studeras över tid. Exempelvis har avvikelser mellan betyg och resultat på nationella

² Skolverket. Främja trygghet och studiero, Skolverkets hemsida
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/leda-och-organisera-skolan/vardegrund-och-arbetsmiljo/framja-trygghet-och-studiero> Skolverket, hämtad 6 februari 2025

prov uppmärksammats i ett ämne, varpå rektorn har fört samtal med lärare och kommit fram till rimliga förklaringar. Rektorn har även identifierat avvikelser kring betygssättningen i ett par ämnen, fört samtal med berörda lärare och vidtagit åtgärder.

Kvalitetssäkring av bedömningar, omdömen och betyg

Rektorn ger lärarna goda förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar. Lärarna har såväl tid som forum för att arbeta tillsammans med betyg och bedömningsfrågor. Vid vissa tillfällen är rektorn med i annat fall arbetar lärarna på egen hand i sina respektive ämnen eller i kollegiet som helhet.

För att uppnå likvärdighet i sitt bedömningsarbete använder sig lärarna av olika metoder. Exempelvis så skapar lärare uppgifter tillsammans som de sedan sambedömer. De använder även nationella bedömningsstöd och sambedömer med varandra inom sina ämnen och över ämnesgränserna. För att få en helhetsbild av elevernas kunskaper använder lärarna varierade bedömningsmetoder och examinationsformer och för att känna sig säkra på sina bedömningar tar lärarna hjälp av varandra eller av specialpedagogen. Lärare som är nyutbildade eller nyanställda får stöd av biträdande rektorn i sitt bedömningsarbete.

Det framkommer också att det skett en kompetensutvecklingsinsats kring kunskapsbedömning och att den bland annat bidragit till att lärarna använder ett mer professionellt och likvärdigt språk kring bedömning. Satsningen har även bidragit till att elevernas stress kring betyg har minskat då de har ökad förståelse för vad som krävs av dem. Utöver det har det gjorts försök att få till samverkan med andra waldorfskolor kring bedömningsfrågor, men det har ännu inte lyckats.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom området men vill påtala vikten av att rektorn, gärna med stöd av huvudmannen, fortsätter verka för att få till en organiserad extern samverkan i syfte att ge alla lärare goda förutsättningar att säkerställa likvärdighet i bedömning och betygssättning.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

2 kap. 2, 8 a, 13, 18 och 34–35 §§, 4 kap. 3, 7–8 §§ skollagen

3 kap. 1 och 4 §§, 5 kap. 1 § kommunallagen

Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen styr och stödjer i hög utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen

utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa, representanter för huvudmannen samt inkommen dokumentation från huvudmannen och offentlig statistik.

Självständig aktör, roller och ansvarsfördelning

Huvudmannen följer upp resultat som rör såväl elevers kunskaper som värdegrundsuppdraget. Huvudmannen tar exempelvis del av skriftliga rapporter och enkäter såsom kvalitetsrapport, Skolenkäten och Våga Visa-enkäten samt får information från rektorn under styrelsemöten samt vid regelbundna samtal och avstämningar. Kränkingsanmälningar, verksamhetsbesök och samtal med elever och personal är ytterligare former som bidrar till att huvudmannen får god insikt i hur verksamheten bedrivs. Utifrån underlaget ställer huvudmannen kritiska frågor till rektorn som även det bidrar till att huvudmannen kan göra självständiga bedömningar av verksamhetens kvalitet.

Utifrån uppföljningen av resultat gör huvudmannen en analys och en självständig bedömning av verksamhetens kvalitet. Det framgår att huvudmannen i sin analys gör jämförelser mellan ämnen, klasser, årskurser, samt korrelationen mellan nationella prov och betyg. Huvudmannen sätter resultaten i relation till resultat från andra skolor i såväl lägeskommunen som i riket samt studerar resultaten över tid. Utifrån de analyser som görs tar huvudmannen beslut om åtgärder. Huvudmannen har exempelvis uppmärksammat att elever i en viss årskurs hade låga resultat på de nationella proven och för att åtgärda detta såg huvudmannen till att ökad kompetens och ökade lärarresurser tillsattes. Det togs även beslut om att varje enskild elevs resultat specifikt skulle följas upp för att utvecklingen skulle kunna följas. Ett annat exempel är att huvudmannen identifierat att elever med NPF har sämre resultat och att lärarna därav fått fortbildning inom ämnet.

Huvudmannen ser också till att det finns en tydlighet i roller och ansvar, både hos huvudmannen och hos skolan. Roller och ansvarsfördelning mellan rektorn och huvudmannen är kända och väl förankrade såväl inom huvudmannen som i skolans organisation. Det finns formella beskrivningar som tydliggörs genom delegationsbeskrivningar, under möten mellan rektorn och huvudmannen samt presenteras kontinuerligt för personalen i samband med olika möten och forum. Vid nyanställning informerar rektorn om organisationen och ansvarsfördelningen och då skolchefen ofta besöker skolverksamheten är hen välbekant bland såväl elever som personal.

Det framkommer att huvudmannen tar emot och utreder ärenden på ett oberoende sätt och vidtar nödvändiga åtgärder. Huvudmannen sammanställer anmälningar om kränkande behandling samt använder dessa som ett underlag i huvudmannens arbete med att utveckla verksamhetens kvalitet. Vidare har huvudmannen en rutin för

klagomålshantering som kommuniceras såväl i tal som skrift. Klagomålshanteringen finns exempelvis beskriven på skolans hemsida, kommuniceras vid läsårsstart samt under året i samband med att nya elever börjar på skolan. Klagomål hanteras oftast av lärare och löses av dem genom dialog med den som lämnat klagomålet. Om det inte går att lösa den vägen går det vidare till rektorn och vid behov även vidare till huvudmannen. Den som lämnat klagomål får återkoppling löpande och återkopplingen ges av den som utreder ärendet. Om någon exempelvis klagat på en lärare så är det rektorn som hanterar det och om det är ett klagomål på rektorn så hanterar huvudmannen det. Det händer även att klagomål inkommer direkt till huvudmannen. Huvudmannen har exempelvis vidtagit åtgärder gällande klagomål som inkommit gällande oro och språkbruk i en viss klass.

Långsiktighet och systematik avseende förutsättningar för god undervisning

Huvudmannen tar till stor del ansvar för att det finns en långsiktighet och systematik avseende förutsättningar för undervisningen. Huvudmannen följer upp förutsättningarna för undervisningen och ser till att skolan har ändamålsenliga lokaler och bra utrustning. Huvudmannen försäkrar sig om att rätt kompetenser finns på plats och möjliggör vid behov kompetensutveckling. Exempelvis skapar huvudmannen förutsättningar för att de lärare som vill ska kunna läsa upp eller läsa in sin behörighet parallellt med arbetet. Genom löpande dialog med rektorn följer huvudmannen upp skolans behov av lärverktyg. Exempelvis har huvudmannen utökat skolans bibliotek och följer kontinuerligt upp behovet av digitala resurser. Det långsiktiga och strategiska innefattas även av att huvudmannen har visioner, beskrivningar av var de vill att skolan ska vara om fem respektive tio år. Frågor som är aktuella för huvudmannen i nuläget är exempelvis hur de ska hantera ett sjunkande elevunderlag och få elever och vårdnadshavare att främst välja skolan utifrån waldorfpedagogiken.

Behovsanpassat stöd till rektor

Huvudmannen ger utifrån god kännedom om verksamheten rektorn ett behovsanpassat stöd. Rektorn får bland annat stöd och rådgivning kring sådant som rör rekrytering, personalärenden, lokal- och budgetfrågor samt att vara pedagogisk ledare. Kontakten mellan rektorn och huvudmannen är tät och välfungerande och dialog förs både spontant och strukturerat utifrån en tydlig agenda. Det framgår också att huvudmannen ställer relevanta krav på rektorn samtidigt som det finns en stor tillit till att rektorn sköter sitt uppdrag. Rektorn får också stöd genom att hen påbörjat rektorsutbildningen samt att det anställts en biträdande rektor. Huvudmannen uppmuntrar även rektorn att delta i rektorsforum med rektorer från andra waldorfskolor.

Vidare tar huvudmannen ansvar för likvärdighet i utbildningen samt att skolan når god måluppfyllelse. Exempelvis så ser huvudmannen till att skolan har de resurser som behövs samt följer upp att de används på ett ändamålsenligt sätt. I sitt arbete använder sig huvudmannen exempelvis av årshjul för att säkerställa att allt följs upp och behandlas under året. Huvudmannen delegerar ansvar till rektorn och ser till att rektorn har rätt förutsättningar samt verkar för likvärdighet genom att jämföra skolans resultat, tillgång till digital utrustning och personalkompetenser med kommunen och riket.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Beslutet har fattats av Sara Carlsson, enhetschef.

I den slutliga handläggningen har Susanne Lindberg Åkerberg, utredare (föredragande), medverkat och Daniel Nilsson, utredare, medverkat

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- En gruppintervju med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- En digital intervju med representanter för huvudman.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den offentliga statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter.

Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning styr och stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning i en trygg miljö? I detta område granskas hur huvudmannen arbetar med att vara en självständig aktör i arbetet mot att nå de nationella målen.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 14 och 15 januari 2025 och genomförde digital intervju med representant för huvudman den 16 januari 2025. Besöket genomfördes av utredare Susanne Lindberg Åkerberg och utredare Daniel Nilsson.

Idunskolan Stockholm Östra Waldorfskola är en grundskola med årskurserna 1–9. På skolan finns även förskoleklass men den omfattades inte av granskningen. Huvudman för skolan är Idunstiftelsen för Waldorfpedagogik. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök hade skolan 204 elever.